

Statsråd Rigmor Aasruds hilsen ved konferanse om kirkesamfunnenes erfaringer med å møte og håndtere seksuelle overgrep og krenkelser, 25. november 2010

Tusen takk for invitasjonen til å komme hit! Det er bestandig hyggelig å få lov til å være ute der det virkelige livet leves. Vi må vel innrømme at det som skjer innenfor kontorveggene i departementet noen ganger kan framstå som litt fjernt fra det virkelige livet. Og jeg vet at denne konferansen er viktig. Den samler flere kirkesamfunn for at dere skal kunne dele erfaringer om det å håndtere seksuelle overgrep og krenkelser. Men samtidig er jeg også litt lei meg for at jeg er her. Det er jo slik at vi skulle ønske at det ikke var nødvendig å ha denne typen konferanser i 2010. Da jeg forberedte meg, tenkte jeg på at det snart er 20 år siden jeg var generalsekretær i kvinnebevegelsen i Arbeiderpartiet. Den gangen jobbet vi også mye med voldsproblematikk. Vold mot kvinner i den tredje verden var fokuset vårt da. Nå står vi her 20 år etterpå og snakker om de samme temaene i en konferanse som i stor grad retter seg mot det som skjer i vårt eget land. Det er på mange måter et tankekors, men nettopp derfor er det jo så viktig at slike konferanser holdes. Det kan bidra til at vi kan få gjort noe med de utfordringene vi har.

Kunnskapsdeling mellom ulike kirkesamfunn og organisasjoner har vært og vil fremdeles være, tror jeg, viktig for å komme videre med disse spørsmålene. Vi har mye å lære av hverandre. Og jeg er helt sikker på at vi stadig må jobbe med å forbedre forebyggingsarbeidet vårt, forbedre håndteringen vår av vanskelige saker som måtte bli avdekket, og ikke minst forbedre vårt arbeid for å ivareta menneskene som blir utsatt for vold og overgrep.

Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep har siden det ble opprettet i 1996 vært en viktig bidragsyter i arbeidet, som et diakonalt kompetansted for kirke og samfunn. Senteret har jo en særskilt kompetanse når forholdet til Gud, religion eller tro er en del av overgrepserfaringen hos den utsatte. Senteret utgjør derfor et supplement til det alminnelige tilbudet den utsatte finner i helsevesenet. For å styrke Ressurssenterets finansieringsgrunnlag har det derfor siden 2003 vært gitt tilskudd til driften av senteret over statsbudsjettet, og innsatsen er også blitt trappet opp i løpet av de siste årene.

Som noen av dere vet, har jeg vært statssekretær i Helsedepartementet. Der så jeg også hvor viktig det er for den enkeltes livssituasjon å bli tatt på alvor og få en rask og riktig helsemessig og juridisk hjelp i en situasjon der vold eller overgrep rammer. De samfunnsmessige konsekvensene på lang sikt vil også bli litt mindre dersom vi klarer å gjøre dette på en god måte. Her ligger det fremdeles utfordringer for den enkelte og for oss som samfunn.

I Soria Moria-erklæringen sier regjeringen at kriminalitet skaper utrygghet. Vold og seksualiserte overgrep er alvorlig kriminalitet mot enkeltmennesket og truer oss som samfunn. Å sørge for trygghet i samfunnet er et velferdsspørsmål, og det er derfor et stort offentlig ansvar. Forbrytelser skal oppklares raskt, og lovbrøtere skal straffes og rehabiliteres. Både ofrene for alvorlig kriminalitet og deres pårørende må ivaretas. Vi vil derfor føre en helhetlig kriminalpolitikk for å forebygge bedre, oppklare mer og reagere og rehabiliterer mer effektivt. Vi er særlig opptatt av å fortsette, forsterke og forbedre innsatsen mot volden som rammer kvinner og barn. Derfor er vi også opptatt av å følge opp voldtekstutvalgets rapport «Fra ord til handling», og vi vil gi arbeidet med å beskytte barn høy prioritet.

Som kirkeminister er jeg kjent med at Den norske kirke allerede har gjort en jobb med å få på plass retningslinjer for håndtering av de arbeidsrettslige sidene av en overgrepssak. Andre kirkesamfunn og ulike organisasjoner har også arbeidet aktivt med disse problemstillingene og tatt dem på alvor. Det er gledelig. Ett overgrep, enten det skjer i kirkelig eller religiøs sammenheng eller i samfunnet for øvrig, er ett overgrep for mye. Vi må sammen forsøke å finne fram til tiltak for å forhindre at overgrep skjer, og vi må finne gode måter å ivareta ofrene og deres pårørende på.

Vold og seksualiserte overgrep rammer ofte kvinner og barn, men vi må heller ikke glemme at også menn kan være ofre for overgrep. Kirkens Ressurscenter har tatt konsekvensen av dette gjennom å opprette Adam, et tilbud for menn. Det er viktig å arbeide for å bøte på skadene som ofrene for vold og overgrep har fått, men det er kanskje like viktig å forebygge at det skjer flere overgrep. Som mange av dere er kjent med, har departementet nå sendt på høring et forslag som gjør det mulig også for Den norske kirke å kreve framlagt politiattest for ansatte og frivillige. Dette har andre kirkesamfunn og organisasjoner allerede anledning til. Det kan være ett bidrag i det forebyggende arbeidet, slik at ikke allerede kjente overgripere fritt kan forflytte seg fra en menighet til en annen. Men jeg har også lyst til å minne dere om at det ikke må bli en sovepute. Det er ikke mulig å slå seg til ro med at vi nå har gjort det vi skal gjøre, fordi vi har fått ordningen med politiattest. Det er viktig at man jobber med gode samtaler, intervjuer, sjekker referanser osv. for å hindre at folk kan flytte seg rundt.

Jeg er glad for at de ulike studiestedene som tilbyr kirkelig utdanning, også i større grad fokuserer på temaet, og at konferansen her vil legge vekt på de vanskelige sakene og kompliserte temaene som vil utfordre oss i framtida. Lokale beredskapsplaner i menighetene er også et viktig bidrag til forebygging og profesjonell håndtering av saker. Vi vil aldri komme i mål med disse problemstillingene, tror jeg, dersom vi ikke jobber kontinuerlig og fortsatt har stor oppmerksomhet på dem. Dette er ikke et arbeid vi kan si at vi har gjort, vi må ha det på dagsordenen hele tiden.

Jeg vil derfor gi honnør til de ulike kirkesamfunnene, organisasjonene og Kirkens Ressurscenter for at man ser viktigheten av å høste erfaringer fra hverandre og fortsatt arbeide kontinuerlig og planmessig mot vold og overgrep. Bredden i deltakelsen på denne konferansen og foredragsholderne på konferansen viser at kirkesamfunnene og de kirkelige miljøene ønsker å mobilisere, samarbeide og hjelpe hverandre i disse sakene, som er så grunnleggende i strid med kirkesamfunnens og organisasjonenes verdigrunnlag.

Jeg vil til slutt gjøre Ressurscenterets ord til mine: Vold og seksualiserte overgrep er brudd på menneskets ukrenkelighet og verdighet. Sammen må vi bringe krenkelses- og overgrepserfaringer fram i lyset og fremme og støtte den enkeltes rett til sannhet, verdighet og frihet i eget liv. Det tror jeg er en god rettesnor for det arbeidet vi sammen skal gjøre.

Jeg ønsker dere veldig lykke til med to intense dager, to viktige dager og et viktig tema. Jeg er glad for at dere setter disse spørsmålene på dagsordenen. Det er bare på den måten vi kan komme framover i arbeidet. Takk!